

Ny blodprøve kan opdage skrumpeliver, før du får symptomer

Odense Universitetshospital har som de første i Skandinavien indført en helt ny type blodprøve som kan opdage leversygdomme langt tidligere end hidtil. Den nye test kan finde 79% af tilfældene af skjult leversygdom på grund af alkohol – det giver lægerne en langt større sikkerhed end de traditionelle blodprøver, som typisk først finder alkoholisk skrumpeliver på et så sent stadie, at halvdelen dør indenfor tre år.

En almindelig blodprøve hos lægen med fine levertal er ingen garanti for en sund lever. Eksempelvis overser den mest almindelige leverblodprøve helt op til 91% af alle med tidlige stadier af skrumpeliver. Det er et problem, fordi op mod hver tiende dansker har fedtlever på grund af for meget alkohol. Og alkohol kan være skadeligt for leveren. Derfor dør flere tusind danskere hvert år af skrumpeliver.

Men nu har eliteforskningscenteret for leversygdomme på Odense Universitetshospital som de første nogensinde undersøgt en ny type blodprøve til tidlig opsporing af leversygdom på grund af alkohol. Blodprøven kaldes Enhanced Liver Fibrosis test – ELF testen – og Odense Universitetshospital er indtil videre det eneste sted i Skandinavien, som kan måle blodprøven.

”Vi vidste fra England, at man kunne bruge ELF testen til at undersøge mennesker med fedtlever på grund af overvægt eller diabetes. Men ingen havde undersøgt om det samme galdt for leverskade på grund af alkohol. Til vores overraskelse kunne ELF testen konkurrere med selv de bedste, dyreste diagnostiske apparater, som vi har på hospitalerne” siger Maja Thiele, der er læge og forskningslektor, og som har været ansvarlig for forsøget.

Den snigende dræber

I et stort forskningsstudie undersøgte lægerne 289 danskere med et overforbrug af alkohol, men uden symptomer på leversygdom. Alle deltagerne fik lavet en vævsprøve af leveren, målt ELF testen og blev undersøgt med en såkaldt stivhedsskanning af leveren; et højt specialiseret udstyr, som kun findes på hospitalerne. Det viste sig, at hver femte deltager havde skrumpeliver, eller forstadier til skrumpeliver.

”Problemet er, at skrumpeliver er en snigende dræber. Det tager 10-15 år at få skrumpeliver, men i al den tid er leveren slet ikke skrumpet. Den ligner, og fungerer, som en helt almindelig lever. Man kan ikke mærke, at leveren tager skade. Og de blodprøver vi bruger, kan ikke vise, at der er noget galt.” Siger Aleksander Krag, professor og leder af Center for Leverforskning på Odense Universitetshospital.

Lægerne ønsker sig derfor en blodprøve, der meget præcist afslører leversygdomme, allerede på et tidligt tidspunkt i sygdommen. Det vil nemlig være en klar fordel for patienterne, som faktisk kan behandle deres leverlidelser med en livsstilsomlægning: Som det eneste organ i kroppen kan leveren nemlig regenerere sig selv.

Sikker blodprøve frem for biopsi

Det viste sig, at den nye ELF-test med 92% sikkerhed kunne finde de patienter med tidlig skrumpelever. ELF testens nøjagtighed var endda på højde med den såkaldte stivhedsskanning, der udføres på et højt specialiseret ultralydsapparat til flere hundrede tusinde kroner. Resultatet er netop blevet publiceret i det internationale, anerkendte tidsskrift Gastroenterology.

”Det her er en helt klar gevinst for leverpatienterne, hvor det nærmeste alternativ ofte er at få taget en leverbiopsi. Det kan være smertefyldt og påvirke én i længere tid bagefter, og det er derfor også noget, de fleste er bange for at få taget. Der er en blodprøve langt mere harmløs og nemmere for de fleste at forholde sig til,” forklarer Lone McColaugh, som er formand for patientforeningen Leverforeningen.

Fakta om ELF-testen:

- Den nye blodprøve kan med 92% sikkerhed påvise, om der er arvæv i leveren – i modsætning til traditionelle blodprøver, som kun kan påvise arvæv med 50% sikkerhed.
- OUH i Svendborg er det eneste sted i Danmark og Norden, som kan udføre testen. Den kan bestilles af alle hospitaler i Danmark. Man kan dog endnu ikke få målt ELF testen hos sin egen læge.
- 25% af den voksne danske befolkning er i risikogruppen for at udvikle fedtlever pga. for højt BMI eller et for højt alkoholforbrug.

Screeener 5000 danskere for skjulte leversygdomme

Den nye ELF-test indgår netop nu også i et forskningsprojekt på OUH, der screener for leversygdom blandt mennesker, som er i risiko på grund af alkohol, overvægt eller diabetes. Derfor tilbyder projektet lige nu 5000 danskere at blive undersøgt for skjult leversygdom. Man kan tilmelde sig på: <https://open.rsyd.dk/redcap/surveys/?s=MR8XTKMDXP>

For mere information, kontakt: ouh.ode.s.leverforskning@rsyd.dk

Læs mere om FLASH eliteforskningscenter for leversygdomme (Fibrosis, Fatty Liver and Steatohepatitis Research Centre Odense) på Odense Universitetshospitals hjemmeside <http://www.ouh.dk>, på Facebook <https://www.facebook.com/leverforskning/> eller på Twitter https://twitter.com/FLASH_OUH